

4e Dag van Alternatieven

Regionalisering als alternatief voor neoliberale globalisering

Zaterdag 12 april 2008 - Utrecht

Inleiding: Regionalisering als alternatief voor neoliberale globalisering - Guus Geurts

Marcel van Dam schreef afgelopen donderdag in de Volkskrant nog dat er een permanente crisis o.a. omdat er geen politici meer zijn met visie. Tjeenk Willink mistte het debat over belangrijke onderwerpen, en klaagde dat de politiek en de media van hype naar hype ging. We kunnen ons daar volledig bij aansluiten en willen vandaag wel over – wat ons betreft – essentiële onderwerpen praten. Een voorbeeld hiervan is de laatste 'hype': de voedselcrisis die deze week in het nieuws kwam. Daarbij willen we laten zien dat 'links' wel degelijk een alternatief heeft.

Terug naar de actualiteit de voedselcrisis die sinds 2 dagen de actualiteit beheerst.

De Wereldbank is kritisch over landen die exportbelastingen heffen om zodoende de voedselvoorziening van de eigen bevolking prioriteit geven. Ook de subsidies die verstrekt worden om voedsel goedkoper maken vindt men geen goede oplossing. Wel juicht men verlaging van importheffingen toe die hetzelfde doel hebben. Als oplossing stellen zij maar ook mensen als Louise Fresco en Agnes van Ardenne voor om o.a. verder te liberaliseren.

Wat men vergeet is dat het exportgeoriënteerde en vrijhandelsbeleid – dat men nu weer voorschrijft – deze crisis juist veroorzaakt heeft. Ook heeft het – door hen gepropageerde – westerse landbouwmodel met veel gebruik van fossiele brandstoffen in vervaardiging van inputs, in productie, verwerking en transport een enorme bijdrage aan klimaatverandering geleverd.

Men heeft er geen oog voor dat boeren in Noord en Zuid pas duurzaam voedsel kunnen produceren, en kunnen investeren in landbouw, als zij een kostendeekkende prijs ontvangen. De door hen bepleitte grotere markttoegang tot het Westen zal leiden tot een nog schevere verhoudingen in de mondiale voetafdruk. Biobrandstoffen b.v. vergroten nu al de problematiek en gaan voor op de voedselzekerheid in het Zuiden.

Als alternatief stellen wij regionalisering voor, onderdelen hiervan:

- de voorziening van basisbehoeften op regionaal aanwezige natuurlijke hulpbronnen, hierbij moet ook de westerse overconsumptie worden aangepakt;

- we streven naar een gecombineerde top-down en bottom-up-benadering, dus zowel drastische verandering van beleid als het stimuleren van initiatieven in de praktijk.
- we staan kritisch ten opzichte van het westerse ontwikkelingsmodel gebaseerd op 'oneindige economische groei', kapitaal, concurrentie, fossiele brandstoffen, vervanging van mensen door machines, milieu-uitputting en -vervuiling. Dit model verplaatst zich door het huidige neoliberale internationale beleid als een stoomwals over de aarde.

De film 'Ancient futures – Learning from Ladakh' geeft hier een goede aanzet toe.

Beleidsverandering

Globalisering wordt ons door politici nog steeds verkocht als onvermijdelijk. We zullen moeten concurreren op de wereldmarkt of we nu willen of niet, en dus moet ons sociale zekerheidsstelsel gemoderniseerd worden, moeten arbeiders langer werken en worden boeren decennia lang geconfronteerd met te lage prijzen.

Daarbij heerst het misverstand dat de armste mensen in ontwikkelingslanden gaan profiteren van globalisering, en dat we vooral onze grenzen moeten openen. Ik wil tegen dat laatste misverstand 3 tegenargumenten inbrengen.

- Vandana Shiva zei al: 'De huidige globalisering leidt vooral tot uitsluiting uit de lokale economie (markt en hulpbronnen), in plaats van aansluiting bij de wereldeconomie.' En dat is precies wat er gebeurt er zijn maar weinig kleine bedrijven in MKB en kleine boeren die kunnen concurreren op de wereldmarkt. Ze hebben vooral last van verstoring van de eigen markt. Afrikaanse boeren hebben bijvoorbeeld niet alleen last van gesubsidieerde westerse overschotten, maar b.v. ook van Thaise rijst en Chinese kleren. Hun kansen liggen vooral op de eigen regionale Afrikaanse markten. Wat de publieke opinie niet bereikt is dat de EU vooral een agressieve markttoegangspolitiek voert om toegang te krijgen voor industriële producten en diensten op de markten van ontwikkelingslanden. Verder wil ze toegang tot steeds schaarser wordende natuurlijke hulpbronnen en investering van het Europese multinationale bedrijfsleven beschermen.

Dot Keet zal hier dadelijk verder over praten. Tevens wordt hierover gepraat in workshop 9 als Global Europe aan de orde komt.

- Het tweede tegenargument is dat toenemende import van vooral basisproducten als voedsel, veevoer, hout en energie ten koste gaat van de voorziening in basisbehoeften van de plaatselijke bevolking in ontwikkelingslanden. Zo worden kleine boeren en inheemse volkeren in Latijns Amerika en Indonesië met geweld van hun grond

verjaagd, om plaats te maken voor grootschalige plantages, eventueel vooraf gegaan door houtkap. Nog meer import zal de toch al veel te grote mondiale voetafdruk verhogen.

In de workshops 6 (gemeentelijk beleid in relatie tot de mondiale voetafdruk) en 8 (duurzame soja-import of regionale veevoerproductie) zal hier verder op worden ingegaan.

- Ten derde levert dit gesleep over de wereld een enorme bijdrage aan het broeikas-effect.

En dan de alternatieven. In januari werd de verklaring van Tilburg opgesteld en deze inmiddels ondertekend door vele mensen. Vandaag gaan we verder op de ingeslagen weg, en geven een invulling van hetgeen de verklaring toe oproept. Onderdelen uit die verklaring die vandaag terugkomen:

- we sluiten aan bij de oproep tot andere meetinstrumenten dan het BBP;
- we pleiten voor een ingrijpende omslag, en proberen verschillende beleidsterreinen aan elkaar te verbinden
- we werken aan een breed gedragen toekomstbeeld

Alternatieven

Ingrijpen van overheid noodzakelijk op diverse schaalniveau's:

- Internationaal:
  - 1. Bindende internationale milieu- en sociale verdragen binnen de VN
  - 2. Maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzame import, roundtables
  - 3. Importheffingen verhogen binnen WTO en EU om voedsel- en energiesoevereiniteit te bereiken.
Hier pleiten wij voor omdat het eerste niet van de grond komt en het tweede niet effectief is. In workshop 13 'Duurzame globalisering of regionalisering' zullen we hier verder over discussiëren. Dit gecombineerd met:
  - 4. Belasten milieu-uitputting –en vervuiling binnen de EU en Nederland
  - 5. Schuldenkwijtschelding
  - 6. Speciale aandacht voor tropische producten: grondstoffenovereenkomsten, afschaffen tariefescalatie op bewerkte tropische producten, fair trade plus.
- Nationaal / EU:
  - Hervorming Europees Landbouwbeleid (kostendekkende prijs ipv subsidies), *zie punt 3.*
  - Verschuiven belasting op arbeid naar belasting op milieu, *zie punt 4.*

- 7. Subsiëren energiebesparing en duurzame landbouw- en energie-opwekking.
- 8. Vermindering subsidies van grootschalige infrastructuur die gerichtheid op de wereldmarkt mogelijk maakt, op kosten belastingbetaler

Stimuleren positieve voorbeelden in de praktijk

- Provinciaal / Lokaal
  - 9. Scheppen van handelingsalternatieven voor zelfvoorziening van o.a. voedsel en energie, zie *de Transition towns in Engeland en woonwerkprojecten in binnen- en buitenland*.
  - 10. Stimuleren burgerinitiatieven, maar is ook eigen verantwoordelijkheid (consuminderen, streekgebonden producten, duurzame energie).

Vandaag proberen we groepen die zich bezig houden met beleidsverandering te verbinden met de praktische idealisten in de praktijk.

Voorbeelden hiervan zijn workshops over regionale voedselvoorziening en over duurzame energievoorziening, zelfvoorzienend wonen en werken, projecten als de Driekant en Stichting Natuur en Milieu Zwarte Waterlanden, regiogeld en Lekker Utrechts.

Speciale aandacht ook voor de films, waarin leren van het Zuiden centraal staat.

Straks om 16.15 uur komen we terug om te spreken over 'Hoe nu verder?'. Welke mogelijkheden zien jullie tot verdere samenwerking en activiteiten. Ondertussen kunnen jullie ideeën hierover al plaatsen op de aanwezige borden.

Ik wens jullie allen een inspirerende dag.

Verslag Guus Geurts
16-5-2008